

آموزش مراقبت از زخم و بخیه

گسیختگی و جدا شدن اتصال بین سلولی در بخشی از پوست یا بافت بدن را زخم میگویند. زخم به دو نوع بسته و باز تقسیم میشود. بریدگی یا پارگی پوست از جمله زخمه ای باز و کوفتگی ها از جمله زخم های بسته می باشند. زخم باز یک جراحت در سطح پوست است که باعث نمایان شدن قسمت های زیر پوست شده و معمولا موجب خونریزی خارجی میشود.

انواع زخم باز

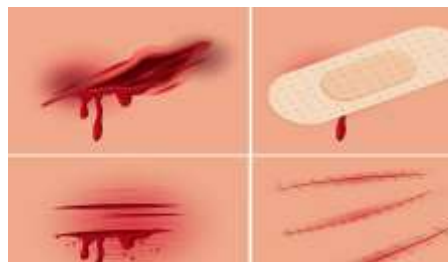
- خراشیدگی یا ساییدگی:

این زخم در اثر ساییده شدن لایه فوقانی پوست ایجاد میشود. به دلیل آنکه بیشتر اعصاب این لایه آسیب می بینند دردناک است. خونریزی قابل توجه نیست. خراشیدگی اگر وسیع باشد یا ذرات خاک یا اجسام خارجی در آن فرورفته باشد، میتواند جدی و خطرناک باشد .

اقدامات: چنانچه جسم خارجی به طور سطحی در پوست فرورفته است، آن را به آرامی با آب و صابون بشویید و زخم را پانسمان کنید .

- **بریدگی:** زخمی است که لبه های صاف داشته و شبیه بریدگی جراحی یا بریدگی با لبه کاغذ است. این زخم، سوزش زیادی داشته و شدت خونریزی در این نوع زخم، بسته به عمق بریدگی ، محل و اندازه زخم متفاوت است .

- **پاره شدگی:** زخمی است عمیق که دارای لبه های ناصاف بوده و در اثر اجسام تیزی مانند شیشه ایجاد می شود. در این جراحات، بافت های زیرین پوست آسیب دیده و احتمال خونریزی شدید زیاد است .

اقدامات: در بریدگی و پاره شدگی، اولویت با کنترل خونریزی به وسیله فشار مستقیم است. لبه های زخم را به هم نزدیک کنید. عضو را بیحرکت و کمی بالاتر از سطح قلب قرار داده تا از درد و خونریزی آن کاسته شود. چنانچه جسم خارجی در زخم باقی مانده آن را خارج نکنید. زخم را شست و شو و پانسمان کنید و مصدوم را به نزدیکترین مرکز درمانی برسانید .

- **کنده شدگی:** زخمی است که قسمتی از پوست یا عضله از بدن جدا یا آویخته شود .

اقدامات: سطح زخم را تمیز و جلوی خونریزی را بگیرید . اگر قسمتی از پوست یا عضله آویزان شده آن را در محل اولیه خود قرار دهید و روی آن را ببندید و بلافاصله مصدوم را به مرکز درمانی برسانید .

- **سوراخ شدگی:** زخمی عمیق که در اثر وارد شدن یک جسم نوک تیز ایجاد میشود.
- این جراحات همیشه باعث خونریزی شدید نمی شود ، ولی در سوراخ شدگی های شکم و خونریزی های شدید و مرگ زیاد است .

اقدامات: در صورتی که جسم خارجی در آن فرورفته است، آن را خارج نکنید، چرا که با خروج جسم بر شدت خونریزی افزوده می شود. بنابراین جسم را با پانسمان ثابت کنید و مصدوم را به بیمارستان منتقل کنید.

- **قطع عضو:** این جراحات شدیدترین نوع زخم های خونریزی دهنده است و اغلب به دلیل یک جسم برنده صنعتی آلوده اتفاق می افتد .

اقدامات: خونریزی را با وارد کردن فشار مستقیم و بالا نگه داشتن عضو متوقف کنید . برای مراقبت از عضو قطع شده، آن را در یک گاز استریل یا دستمال تمیز بپیچانید و بعد درون یک کیسه پلاستیکی قرار دهید و سر آن را محکم گره بزنید. سپس کیسه حاوی عضو قطع شده را داخل یک کیسه یخ قرار دهید. کیسه حامل عضو و مصدوم را به بیمارستان انتقال دهید .

زخم ها در هر وسعتی می توانند به سرعت عفونی شده و میکروب ها از مسیر گردش خون در سراسر بدن گسترش یابند. بنابراین زخم ها باید به درستی تمیز و پانسمان شود .هدف از پانسمان و مراقبت از زخم، بهبود سریع تر آن و جلوگیری از بروز عفونت می باشد.

توصیه هایی درباره پانسمان زخم

- تعویض پانسمان را هر روز و یا یک روز در میان طبق دستور پزشک انجام دهید .
- شست و شوی زخم را با سرم شست و شو انجام دهید .

- از مصرف بتادین خودداری کنید، چرا که بتادین به دلیل داشتن املاح ید، ممکن است موجب حساسیت در افراد شود.
- برای پوشاندن زخم از پنبه استفاده نکنید، چراکه اغلب پنبه ها غیراستریل هستند .
- دستورات دارویی طبق نظر پزشک انجام شود. بدون نظر پزشک از پماد آنتی بیوتیک استفاده نکنید، چرا که پماد جلوی خونگیری بافت اطراف زخم را گرفته و ترمیم را به تعویق می اندازد .
- از کندن دلمه زخم اجتناب کنید، چرا که ترمیم را مختل میکند و خطر عفونت را افزایش میدهد .
- قبل از خروج از بیمارستان حتما در مورد تزریق واکسن کزاز از پرستار سؤال شود. در صورتی که زخم عمیق است، خونریزی شدید دارد و دو لبه زخم به هم نمی‌رسند، برای بخیه زدن به بیمارستان مراجعه کنید .

بخیه کردن زخم

برخی از بریدگی های پوست خودبخود بهبود می یابند، در حالی که برخی دیگر از بریدگی ها، نیاز جدی به زدن بخیه دارند.

برای مراقبت از بخیه ها به این نکات توجه داشته باشید :

- بخیه ها را تمیز و خشک نگه دارید و طبق دستور پزشک پانسمان آن را تعویض کنید .
- هر گونه نشانه عفونت در محل زخم (قرمزی، سوزش، ترشح غلیظ و سبز و یا بوی زننده) را سریعاً به پزشک اطلاع دهید .
- تغذیه مناسب، نوشیدن مایعات کافی، رژیم پر پروتئین و حاوی آهن و روی و ویتامین ها برای بهبود سریع تر زخم توصیه می شود .
- برای کاهش درد و تورم، تا حداکثر دو روز پس از بخیه شدن، سعی کنید تا آنجا که ممکن است زخم را بالاتر از سطح قلب نگه دارید .
- جهت کشیدن بخیه ها طبق دستور پزشک در زمان معین مراجعه کنید.